

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7CoCsp/52/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5719201880
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5719201880.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členov senátu Mgr. Márie Kašíkovej a JUDr. Jany Kotrčovej, v právnej veci žalobcov: 1/ U. V., nar. XX.XX.XXXX a 2/ D. V., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom U., X. XXXX/X, proti žalovanému: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený spoločnosťou: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o určení, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.968,64 €, na odvolanie žalobcov v rade 1/ a 2/ a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín z 10. augusta 2020 sp. zn. 10Csp/26/2019-182, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. **p o t v r d z u j e .**

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV. **z r u š u j e** a v tomto rozsahu mu vec **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že spotrebiteľský úver na základe Zmluvy o revolvingovom úvere č. 8200035830, podpísanej žalobcami 1/, 2/ dňa 02.03.2011 a žalovaným dňa 07.03.2011, je bezúročný a bez poplatkov (výrok I.). Žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobcom 1/, 2/ sumu 755,71 € do troch dní (výrok II.). Vo zvyšnej časti žalobu, v ktorej sa žalobcovia domáhali vydania bezdôvodného obohatenia do sumy 2.968,64 €, zamietol z dôvodu premlčania práva (výrok III.). V zmysle § 255 ods. 2 CSP žalobcom v rade 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal, keďže ako úspešnejšej strane v spore trovy konania nevznikli (výrok IV.). Vykonaným dokazovaním zistil, že medzi žalovaným ako veriteľom a žalobcom v rade 1/ ako dlžníkom a žalobkyňou v rade 2/ ako spoludlžníkom bola dňa 07.03.2011 uzatvorená Zmluva o revolvingovom úvere č. 8200035830, na základe ktorej žalovaný poskytol dlžníkovi úver (úverový limit) vo výške 1.500,- €, pričom dlžník sa zaviazal zaplatiť celkovú čiastku 3.375,54 € v 42 mesačných splátkach po 80,37 €, pričom splatnosť splátok bola stanovená na 15. deň v mesiaci. V zmluve bola uvedená ročná úroková sadzba 70,01 %, ročná percentuálna miera nákladov (ďalej len „RPMN“) 68,22 % a priemerná hodnota RPMN 44,86 %. V súvislosti s uzavretou zmluvou žalobkyňa 2/ ako spoludlžníka uzatvorila so žalovaným dňa 07.03.2011 Dohodu o zrážkach zo mzdy. Predmetnú zmluvu vyhodnotil v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka ako spotrebiteľskú zmluvu, pričom z hľadiska obsahu uvedená zmluva spadá pod režim zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách, v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Po vykonanej zmene (rozšírení) žaloby na základe uznesenia súdu z 21.02.2020 sp. zn. 10Csp/26/2019-22, ktorú súd podľa § 142 CSP pripustil, žalobcovia v rade 1/, 2/ sa domáhali zaplata - vydania bezdôvodného obohatenia v celkovej výške 4.252,89 €. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania - zo sporozirového účtu žalobcu v rade 1/ zistil, že dňa 14.03.2011 bol na účte žalobcu v rade 1/ žalovaným urobený bezhotovostný vklad vo výške 1.284,25 €, ktorý predstavuje

reálne poskytnutú čiastku úveru. Ďalej zistil, že žalobca 1/ vykonal na predmetný úver v období od 04.04.2011 do 04.07.2012 úhrady v celkovej výške 884,08 € a žalobkyňa 2/ vykonal na predmetný úver v období od 11.02.2015 do 11.09.2019 formou zrážok z jej mzdy úhrady v celkovej výške 3.568,78 €. Spôsob a výška úhrad vyplýva z prehľadu platieb žalobcov vyhotoveného (doplneného) žalovaným dňa 22.07.2020, ako vyplýva z dokladu založeného na č. l. 167 spisu. Z tohto dokladu zároveň vyplýva, že z každej dohodnutej mesačnej splátky vo výške 80,37 € (100 %) bola žalovaným zaúčtovaná suma 44,66 € na zaplatenie úroku (čo predstavuje 56 % z celkovej výšky splátky) a suma 35,71 € na zaplatenie istiny (čo predstavuje 44 % z celkovej výšky splátky). Pri takomto percentuálnom vyjadrení bola potom platba - zrážka zo mzdy žalobkyne 2/ vo výške 73,20 € súdom započítaná v čiastke 40,99 € na zaplatenie úroku a v čiastke 32,21 € na zaplatenie istiny a platba - zrážka zo mzdy žalobkyne 2/ zo dňa 11.06.2018 vo výške 80,04 € bola súdom započítaná v čiastke 44,82 € na zaplatenie úroku a v čiastke 35,22 € na zaplatenie istiny. Pri skúmaní okolností uvedeného predmetného spotrebiteľského úveru v zmysle podmienok zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“) dospel k záveru, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje údaj uvedený v § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ, a to termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Tento termín je vyjadrený až v Oznámení veriteľa o schválení úveru, ktorý má predstavovať súčasť zmluvy ako jej príloh (článok 7 bod 7.1 písm. g) Zmluvných dojednaní). Uvedené oznámenie je však podpísané len veriteľom a chýba písomné prijatie tohto písomného návrhu žalobcami. Na základe nesplnenia uvedenej podmienky v ZoSÚ je potrebné považovať predmetný spotrebiteľský úver v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ za bezúročný a bezpoplatkový. Z hľadiska uvedených skutkových zistení vyhovel preto návrhu žalobcov na určenie (§ 137 písm. d) CSP), že predmetný spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov. Žalobcom tak vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1 a 2 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktorý predstavuje rozdiel medzi reálnou poskytnutou čiastkou úveru (1.284,25 €) a sumou 4.252,89 €, ktorú skutočne žalobcovia v rade 1/, 2/ na splatenie úveru uhradili, výsledná suma 2.968,64 € predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného. V priebehu konania žalovaný vzniesol proti uplatnenému nároku žalobcov námietku premlčania. Z hľadiska posúdenia počiatku behu dvojročnej premlčacej doby v zmysle § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka bol rozhodný okamih, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia. Pri posúdení premlčania práva v posúdení takejto okolnosti vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 67/2011, ktorý v posúdení vedomosti oprávneného (sa dozvie) o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, vychádzal zo záveru, že posúdenie okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby je možné viazať na okamih, kedy k bezdôvodnému obohateniu skutočne (fakticky) došlo, a to bez ohľadu na to, či oprávnený o ňom vedel alebo nie. V danom prípade sa tak počiatok behu subjektívnej lehoty kryje s počiatkom behu objektívnej lehoty, t. j. okamihom, kedy boli jednotlivé splátky pripísané na účet žalovaného, nakoľko už v tom čase boli žalobcom známe všetky rozhodujúce skutkové okolnosti, na základe ktorých vedeli, kto sa na ich úkor obohatil a v akom rozsahu. Za nepremlčané preto považoval úhrady vykonané žalobcami za obdobie od 09.06.2017 do 11.09.2019, ktoré boli uskutočnené zrážkami zo mzdy žalobkyne 2/ spôsobom, ako boli konštatované v bode 16. odôvodnenia rozsudku tak, že z každej zaplatenej (v tomto prípade zrazenej) mesačnej splátky vo výške 80,37 € (100 %) bola na zaplatenie úroku započítaná suma 44,66 €. Pokiaľ žaloba bola podaná na Okresný súd Martin dňa 17.05.2019, za nepremlčané úroky považoval úroky v celkovej výške 755,71 € (15 x 44,66 € = 669,90 € plus 40,99 € plus 44,82 €), na základe čoho žalobe žalobcov na uloženie povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie vo výške 755,71 € vyhovel. V ostatnej časti, v ktorej sa žalobcovia domáhali vydania bezdôvodného obohatenia a u ktorého došlo k premlčaniu práva, žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol. Pokiaľ žalovaný namietal, že žalobkyňa v rade 2/ bola v danom prípade podľa zmluvy o úvere len spoludlžníkom, táto skutočnosť nemala na posúdenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vplyv, keďže bolo jednoznačne preukázané, že práve zrážkami zo mzdy žalobkyne 2/ sa žalovaný za obdobie od 09.06.2017 do 11.09.2017 (nepremlčané úhrady) bezdôvodne obohatil v časti zaúčtovaného úroku.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný vo výrokoch I., III. a IV rozsudku súdu prvej inštancie. Nestotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že zmluva o úvere neobsahuje náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že obsahom zmluvy o úvere sú aj neoddeliteľné súčasť zmluvy a prílohy tvoriace súčasť zmluvy, v ktorých je aj Oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi, kde uvádzaná skutočnosť o termíne splatnosti spotrebiteľského úveru z neho vyplýva. V tejto súvislosti poukázal aj na závery vyjadrené vo viacerých rozhodnutiach odvolacích súdov - napr. v rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 13Co/111/2014-166, rozsudku KS v Nitre č. k. 25Co/62/2019, KS v Banskej Bystrici č. k. 25Co/2/2019.

Za nesprávny považuje záver súdu prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na určení, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, a to vzhľadom k tomu, že ak nie je splnený predpoklad právneho záujmu na rozhodnutí podľa § 131 CSP, potom nie je daný predpoklad prípustnosti akejkoľvek žaloby vymenovanej v § 137 CSP. Z rozsudku navyše nevyplýva, v čom by mala spočívať aktívna vecná legitímácia žalobkyne 2/ ohľadom tohto výroku, ktorého postavenie nie je dané uzavretím úverovej zmluvy ako dlžník, ale pristúpením k záväzku ako spoludlžník. Ak plnenie žalobkyne 2/ bolo dané preto, aby sa plnil záväzok žalobcu 1/, tak potom usporiadanie vzájomného vzťahu žalobcu 1/ a žalobkyne 2/ ohľadom plnenia žalobkyne 2/ by sa malo riadiť ustanovením § 454 Občianskeho zákonníka. Nie je totiž dôležité, kto reálne plnil, ale ide o usporiadanie toho, aký záväzok a koho záväzok a medzi kým bol plnený. Ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že vecná legitímácia žalobkyne 2/ je daná z dôvodu ňou poskytovaného plnenia, potom takýto záver súdu logicky vylučuje aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu v rade 1/ ohľadom takéhoto plnenia, na základe čoho súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru. Súd prvej inštancie nesprávne rozhodol aj o náhrade trov konania vzhľadom na úspech sporových strán, keďže bol vo výroku plnenia úspešný v rozsahu 75 %, žalobca 25 %, čistá miera úspechu vo vzťahu k uvedenému výroku predstavuje 50 %. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3M Cdo 11/2011 z 11.10.2012.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku III. podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia v rade 1/ a 2/. Namietali, že súd prvej inštancie premlčanie práva v zmysle § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, na základe vznesenej námietky premlčania, vo vzťahu k okolnostiam prejednávanej veci vyhodnotil nesprávne. Pokiaľ žalobcovia v rade 1/ bol reálne poskytnutý úver vo výške 1.284,25 €, všetko navyše uhradené predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného vo vzťahu k nim. Z predložených splátok úveru vyplýva, že reálne skutočne poskytnutá suma úveru už bola splatená v roku 2016, z čoho možno vyvodiť, že nepremlčané zostali splátky realizované od 09.06.2016 do 11.09.2019. Keďže samotný úver je považovaný za bezúročný a bez poplatkov, mali nárok na vrátenie (vydanie) bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v splátkach, ktoré sa realizovali v období od 09.06.2016 do 11.09.2019 v celej výške splátky, a nielen jej časti rozdelenej súdom prvej inštancie na časť plnenia úroku a časť na istinu. Na základe uvedeného vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v celkovej výške 2.282,86 €. Žiadali preto rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku zmeniť a priznať im plnenie vo výške 1.527,15 € ako rozdielu sumy 2.282,86 € a sumy 755,71 €, ktorá im bola súdom priznaná.

4. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedli, že sa pridriavajú svojho odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 08.10.2020.

5. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedol, že predmetné odvolanie považuje za nedôvodné v celom rozsahu. Tvrdenia žalobcov považoval za nedôvodné, keďže jednotlivé platby boli platbami na splátky, ktorými sa uhrádzala tak istina, ako aj úrok. Dodatočne meniť účel platby nie je možné.

6. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedli, že sa pridriavajú podaného odvolania z 08.10.2020 a skutočností v ňom uvedených.

7. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podali včas (§ 362 ods. 1 CSP) strany sporu, v neprospech ktorých bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu a z dôvodov uvedených v § 379 a § 380 CSP, ktorý v napadnutom výroku I. odvolaním žalovaného v rade 1/ ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. odvolaním strán sporu v zmysle § 389 ods. 1 písm. c) CSP (spolu so súvisiacim výrokom o trovách konania) zrušil a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Záver súdu prvej inštancie, ktorý vo výroku I. rozsudku vyhovel žalobe na určenie, že spotrebiteľský úver na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. 8200035830 uzavretej medzi žalovaným ako veriteľom na strane jednej, žalovaným v rade 1/ ako dlžníkom a žalovanou 2/ ako spoludlžníčkou je bezúročný a bez poplatkov, je správny. Správne súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia (bod 14.) vyhodnotil, že predmetná zmluva o revolvingovom úvere má charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže bola uzavretá na základe podmienok zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách, v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy.

V takom prípade bolo povinnosťou posúdiť uzavretý zmluvný vzťah medzi stranami sporu, nielen na základe skutkových tvrdení uvádzaných v podanej žalobe, ale aj cez prizmu ustanovení § 295 až § 299 CSP.

9. V kontexte vyššie uvedeného odvolací súd zhodne so záverom súdu prvej inštancie dospel k záveru, že v spôsobe, akým zmluvný vzťah medzi žalovaným na strane jednej a žalobcami v rade 1/, 2/ na strane druhej bol uzatváraný, je dôvodné vyhodnotiť, že predmetný spotrebiteľský úver v zmysle § 9 ods. 2 zákona ZoSÚ je možné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Z hľadiska uzatvárania uvedeného zmluvného vzťahu je zrejmé, že spotrebiteľský úver mal byť uzatvorený spôsobom, že tento mali navrhovať žalobcovia (kolónka 5 - údaje o požadovanom revolvingovom úvere v eurách (vyplňte), ďalšie údaje v zmluve (Kolónka 6 - údaj o schválenom revolvingovom úvere v eurách) mal vyplniť veriteľ, pričom záverečnou fázou uzavretia zmluvného vzťahu malo byť Oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi - zmluva o revolvingovom úvere, ktoré v danom prípade, ako správne konštatoval súd prvej inštancie, bolo podpísané len zo strany veriteľa dňa 07.03.2011. Na doplnenie správnosti záverov súdu prvej inštancie vyjadrených v bodoch 22. a 23. o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ je treba ďalej zdôrazniť, že až v Oznámení veriteľa z uvedeného dňa boli uvedené všetky údaje potrebné pre naplnenie podmienok a náležitosti zmluvy v zmysle § 9 ods. 2 ZoSÚ.

10. Žalobcovia v podanej žalobe uviedli, že zmluva obsahuje viaceré neprijateľné zmluvné podmienky, pričom slovným spojením „najmä“ poukázali na niektoré z nich (teda majúce za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého spotrebiteľského úveru), z čoho vyplýva, že povinnosťou súdu bolo (je) sa zaoberať všetkými podmienkami uzatvoreného spotrebiteľského vzťahu v zmysle § 9 ods. 2 ZoSÚ, teda, či zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka obsahuje náležitosti citované pod písmenami v § 9 ods. 2 písm. a) - v) citovaného zákona.

11. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že na základe zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru mal byť žalovanému v rade 1/ zo strany žalovaného poskytnutý úver vo výške 1.500,- €, pričom podľa obsahu žiadosti/zmluvy, ako aj z Oznámenia z 07.03.2011 vyplýva, že ročná úroková sadzba z revolvingu predstavuje 76,21 %, RPMN úveru predstavuje 68,22 % a priemerná hodnota RPMN platná ku dňu podpísania zmluvy 44,86 %, celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť (úver + úroky za celú dobu čerpania úveru) 3.375,54 €. Na základe uvedeného je možné vyvodiť, že úroková sadzba spotrebiteľského úveru a na to následne dojednaná RPMN je neprimerane vysoká, keďže nezodpovedá podmienkam (výške) poskytovanie spotrebiteľských úverov bankami v uvedenom období. Dojednanie takejto výšky úrokovej sadzby súdnej praxi predstavuje úžeru, ktoré je potrebné považovať za neplatné z dôvodu rozporu s dobrými mravmi. V kontexte podmienok zák. č. 129/2010 Z.z. je potrebné teda vyhodnotiť, že zmluva o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 2 písm. g), h) takéto náležitosti neobsahuje, resp. je v rozpore s týmito podmienkami, na základe čoho v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ je potrebné aj z uvedených dôvodov považovať spotrebiteľský úver za bezúročný a za bez poplatkov.

12. Odvolací súd nepovažoval za dôvodné odvolacie námietky žalovaného, že žalobcovia (osobitne žalobkyňa v rade 2/) na takomto určení nemajú naliehavý právny záujem.

13. Podľa § 137 písm. d) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

14. Od 1. januára 2018 nadobudol účinnosť článok XII. bod 39. zák. č. 279/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým v článku týkajúceho sa zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch bol doplnený § 11 o nový odsek 4., ktorý znie: „Spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určení a bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Novela zákona o spotrebiteľských úveroch zohľadňuje okrem iného aj závery rozsudku Súdneho dvora EÚ z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s./Klára Bíróová a nadväznosti naň upravuje náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a upravuje okolnosti, za ktorých sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.“

15. Žalovaný nedôvodne namietal, že aktívne legitimovanou nemôže byť žalovaná 2/, ktorá nebola dlžníkom uzavretého spotrebiteľského vzťahu, keďže z obsahu zmluvy vyplýva (zmluvné dojednania

zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. - bod 6. - Zabezpečenie úveru), že žalobkyňa v rade 2/ pristúpila v zmluve o spotrebiteľskom úvere ako „spoludlžník“ na základe uzatvoreného zmluvného vzťahu v zmysle § 533 Občianskeho zákonníka - pristúpenia k záväzku, z obsahu ktorého (okrem iných) vyplýva, že tak pôvodný dlžník, ako aj pristupujúci dlžník (žalobkyňa v rade 2/) sú ako dlžníci zaviazaní solidárne. Na základe uvedeného odvolací súd vyvodil, že v uzavretom spotrebiteľskom vzťahu v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka v spojení s podmienkami zák. č. 129/2010 Z.z. môže takýto „spoludlžník“ mať rovnaké práva a uplatňovať rovnaké námietky v uzavretom spotrebiteľskom vzťahu, aké má samotný dlžník. V okolnostiach prejednávanej veci bolo to aj významné z hľadiska toho, že žalovaná v rade 2/ na základe uzavretého zmluvného vzťahu „ako spoludlžník“ uzavrela so žalovaným dohodu o zrážkach zo mzdy, z ktorej bol dlh žalovanému aj realizovaný a ktorý je aj predmetom tohto konania o vydanie bezdôvodného obohatenia. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorý vyhovel žalobe žalobcov v rade 1/ a 2/ na určení, že zmluva o revolvingovom úvere uzavretá medzi žalovaným na strane jednej a nimi na strane druhej je bezúročný a bez poplatkov, ako správny potvrdil.

16. V podanej žalobe z hľadiska vymedzenia skutkových okolností žalobkyňa v rade 2/ vo vzťahu k nej uviedla, že „Žalovaný listom zo dňa 22.11.2011 a listom zo dňa 17.03.2015 požiadal môjho zamestnávateľa - Okresný súd Martin o vykonávanie zrážok. Zamestnávateľ mi vykonáva zrážky zo mzdy od roku 2015 napriek tomu, že zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a neexistuje žiadne súdne rozhodnutie, ktorým by nám bola uložená povinnosť plniť dlh spolu s príslušenstvom po súdnom preskúmaní predmetnej zmluvy.“ Z uvedeného skutkového vymedzenia uplatneného nároku teda vyplýva, že žalobkyňa v rade 2/ poukazuje na to, že zmluvné dojednania v zmluve o revolvingovom úvere a dohoda o zrážkach zo mzdy obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, resp. že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná. Tvrdeniami uvádzanými v žalobe a posúdením neprijateľnosťou zmluvných podmienok, resp. neplatnosťou uzavretej dohody o zrážkach zo mzdy medzi žalovaným ako veriteľom a žalovanou v rade 2/ ako „spoludlžníčkou“, sa súd prvej inštancie nezaoberal vôbec.

17. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok úijného práva, a to ex offa súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v eurokonformnom procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porovnaj rozsudok C-106/77 Simmenthal).

18. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom a ak neexistuje hoci len potenciálne riziko vymoženía nezákonného, či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prípustným prostriedkom, ktorý umožňuje s obídením súdneho procesu siahnúť na majetok dlžníka. Ak však existuje čo len hrozba vymoženía nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje, v akej výške, nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravídla podnikateľ a je značne problematické až nezistiteľné, kedy tento inštitút obchodník aktivuje. Je potrebné si uvedomiť, že dlžník sa pri realizácii neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojím vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť, či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi prináležia alebo aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o sekvenciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd, ale spravídla podnikateľa. Pritom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť.

19. Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmania prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie Smernice č. 93/13/EHS jej užitočnému účinku.

20. Dojednanie zrážok zo mzdy len na základe údajov zainteresovaného obchodníka je osobitne závažné. Dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorá nebola individuálne dojednaná, umožňuje siahnúť spotrebiteľovi na majetok a vymôcť aj plnenia, na ktoré žalovaný nemá nárok (úrok, poplatky), čo má za následok jej neprijateľnosť. Ak teda dohodou o zrážkach je hoci len potencióálne možné vymôcť

nečestné plnenie, resp. plnenie, na ktoré veriteľ nemá nárok, tak takáto dohoda je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

21. Hodnotiac výsledky vykonaného dokazovania odvolací súd dospel k záveru, že v kontexte vyššie uvedených skutočností sa súd prvej inštancie podmienkami zmluvného vzťahu medzi žalovaným ako veriteľom a žalovanou v rade 2/ nezaoberal a vo vzťahu k uzavretiu dohody o zrážkach zo mzdy nevykonal žiadne dokazovanie; v tomto smere je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné.

22. Súd prvej inštancie rozsudkom vo výroku II. rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom sumu 755,71 €. V kontexte vyššie uvedeného súd prvej inštancie si však doposiaľ neujasnil, že aj keď žalobcovia uplatňujú nárok z hľadiska hmotného práva na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 451 a násl. Občianskeho zákonníka), nie je zrejmé, či v uplatnenom nároku majú právo na plnenie spoločne a nerozdielne alebo sa jedná o delený nárok samostatne u každého z nich, a to z hľadiska skutkových dôvodov, na základe ktorých sa vydania bezdôvodnému obohateniu vo vzťahu k žalovanému domáhajú. Z hľadiska hmotného práva, pokiaľ by žalobcovia boli na strane žalovaných, na základe uzavretého zmluvného vzťahu - žalobca v rade 1/ ako dlžník a žalobkyňa v rade 2/ ako ďalší dlžník na základe zmluvného vzťahu podľa § 533 Občianskeho zákonníka - boli by v súlade s podmienkami uvedenými v § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka zaviazaní solidárne (spoločne a nerozdielne). V danom prípade, keďže žalobcovia sa domáhajú vydania bezdôvodného obohatenia, a to na základe (z hľadiska práva) rôznorodých skutkových tvrdení, keď napr. žalobkyňa v rade 2/ poukazuje na neprijateľnosť/neplatnosť Dohody o zrážkach zo mzdy a z toho vyplývajúce uplatnenie nároku na zaplatenie (formou zrážky zo mzdy) vyplatených súm žalovanému, bude potrebné zisťovať (na základe vykonaného dokazovania), o aké uplatnené práva, napr. z hľadiska podmienok § 512 a § 513 Občianskeho zákonníka sa podanou žalobou jedná. Keďže súd prvej inštancie si doposiaľ neujasnil, o aké právo na základe podanej žaloby na strane žalobcov v rade 1/ a 2/ vo vzťahu k žalovanému sa jedná (tomu musí zodpovedať aj znenie výroku rozsudku), preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

23. Odvolací súd považoval za dôvodné zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku III., ktorým vo zvyšnej časti žalobu zamietol z dôvodu, že uplatnený nárok žalobcov je dôvodné považovať za čiastočne premlčaný v zmysle podmienok § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, na základe vznesenej námietky premlčania žalovaným. Závery vyslovené súdom prvej inštancie v dôvodoch rozsudku (27. až 34.) odvolací súd považoval za predčasné. Súd prvej inštancie posudzoval podmienky premlčania práva v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k okolnostiam prejednávanej veci vychádzajúc zo záverov rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo 67/2011, ktorý aplikoval aj na okolnosti tejto prejednávanej veci (v spotrebiteľskom vzťahu). Uvedený záver súdu prvej inštancie, že posudzovanie podmienky vyjadrenej v § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, že právo na vydanie bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, kedy sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu, je potrebné viazať na zaplatenie konkrétnej splátky úveru, nie je správny.

24. Vo vzťahu k posúdeniu premlčania práva v uzavretom spotrebiteľskom vzťahu odvolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu SR z 12. mája 2020 sp.zn. III. ÚS 43/2020, ktorý je publikovaný na stránke www.ustavnysud.sk <<http://www.ustavnysud.sk>>, prípadne na stránke www.najpravo.sk <<http://www.najpravo.sk>>. V tomto konaní pred Ústavným súdom SR sa (okrem iných) riešila aj otázka posúdenia počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby s ohľadom na spotrebiteľský charakter sporu. Ústavný súd konštatoval, že rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo 67/2011 (z ktorého záverov vychádzal aj súd prvej inštancie) a sp. zn. 5Cdo 121/2009, nedávajú odpoveď na otázku, či je namieste plynutie času subjektívnej premlčacej doby od znalosti spotrebiteľa o právnej úprave zakotvujúcej bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru (uplatnenie zásady „neznalosť zákona neospravedlňuje“) ani na otázku, či za takéhoto stavu je moment, kedy reálne dôjde k plneniu spotrebiteľa nad rámec zistený, je rozhodujúcim z pohľadu záveru o nadobudnutí skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia. V tejto súvislosti Ústavný súd SR dal do pozornosti aj závery vyjadrené v uznesení Najvyššieho súdu SR 6MCdo 9/12 o posúdení spotrebiteľskej otázky. Z uvedených dôvodov, keďže súd prvej inštancie neposúdil otázku premlčania práva v zmysle § 107 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka v kontexte vyvíjajúceho sa názoru súdov na riešenie otázky, ale striktno vychádzal z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (sp.zn. 1Cdo 67/2011), ktoré z hľadiska jeho princípov nemožno aplikovať na uzavreté spotrebiteľské zmluvy (in concreto), odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, na základe čoho bude povinný nanovo posúdiť premlčanie práva

žalobcov na zaplatenie žalovanej pohľadávky už vzhľadom na závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu SR a k obsahu (charakteru) uplatneného nároku žalobcov na základe podanej žaloby.

25. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)